
لباب الفوائد

فی شرح قواعد العقاید

ابوالفضائل علامہ خواجہ نصیر الدین طوسی

مترجم و شارح:

حجت الاسلام والمسلمین دکتر عبدالرضا جمالزاده

- سرشناسه : جمالزاده، عبدالرضا، ۱۳۴۰ -، توشیحگر، مترجم
- عنوان قراردادی : قواعدالعقاید. فارسی. شرح
- عنوان و نام پدیدآور : نایب الفوائد فی شرح قواعدالعقاید ابو الفضائل علامه خواجه نصیر الدین طوسی/مترجم و شارح عبدالرضا جمالزاده.
- مشخصات نشر : بوشهر: دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بوشهر، ۱۳۹۲.
- مشخصات ظاهری : ۲۸۸ ص.
- شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۱۰-۲۱۳۵-۳
- وضعیت فهرست نویسی : قیفا
- یادداشت : متن عربی کتاب اصلی آورده شده است.
- موضوع : نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷-۶۷۲ق. قواعدالعقائد -- نقد و تفسیر
- موضوع : کلام شیعه امامیه -- متون قدیمی تا قرن ۱۴
- موضوع : شیعه -- عقاید
- شناسه افزوده : نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷-۶۷۲ق. قواعدالعقائد. شرح
- شناسه افزوده : دانشگاه آزاد اسلامی. واحد بوشهر
- رده بندی کنگره : ۱۳۹۲ ۹۰۲۱۳ ق ۹/ BP۲۱۰
- رده بندی دیویی : ۲۹۷/۴۱۷۲
- شماره کتابشناسی ملی : ۳۳۴۸۶۰۵

شناسنامه کتاب:

- عنوان: نایب الفوائد فی شرح قواعدالعقاید ابو الفضائل علامه خواجه نصیر الدین طوسی
- مؤلف: حجت الاسلام والمسلمین دکتر عبدالرضا جمالزاده
- ناشر: انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد بوشهر
- نوبت چاپ: اول - پاییز ۱۳۹۲
- صفحه آرائی: مهندس محمد ساکی انتظامی
- شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۰-۲۱۳۵-۳
- قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان
- تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه
- کلبه حقوق برای ناشر محفوظ است

نشانی: بوشهر - عالی شهر - مجتمع دانشگاه آزاد اسلامی واحد بوشهر
 تلفن: ۳۷۰۹ و ۳۷۱۵۶۸-۳۷۰۳ دورنگار: ۰۷۷۱۵۶۸۳۷۰۰

فهرست

۱۱	 مقدمه شارح
----	------------------

باب اول - اصول عامه

۱۷	 موجود و ثابت، معدوم و منقی
۲۰	 واجب، ممکن و ممتنع
۲۲	 ذات و صفت
۲۴	 قدیم و محدث و اقسام تقدم
۲۸	 جواهر و اعراض
۳۱	 جوهر نزد متکلم و حکیم
۳۲	 اعراض نزد متکلم و حکیم
۳۴	 تماثل، تضاد و تخالف
۳۷	 استحاله دور و تسلسل
۴۱	 اثبات خالق هستی
۴۲	 راه‌های اثبات حدوث جهان در نزد متکلمین
۵۱	 راه حکما برای اثبات صانع
۵۵	 اختلاف بین حکما و متکلمین در حدوث عالم

باب دوم - صفات خداوند

۶۰	 قدرت پروردگار
۶۰	 اختلاف بین متکلمین و حکما در اختیار

۶۸	علم پروردگار
۷۱	عمومیت علم و قدرت
۷۲	حیات پروردگار
۷۵	اراده پروردگار
۸۰	سمع و بصر پروردگار
۸۲	تکلم پروردگار
۹۱	یگانگی پروردگار
۹۷	عینیت ذات و صفات پروردگار
۹۹	آراء معتزله درباره‌ی صفات
۱۰۰	آراء اهل سنت درباره‌ی صفات
۱۰۱	نظریه اشاعره
۱۰۴	نظریه حکماء
۱۰۵	رؤیت پروردگار بین نفی و صفات
۱۰۸	صفات سلبيه
۱۰۹	خداوند در مکان و جهت و محل نیست
۱۱۳	فاعلیت پروردگار زائد بر ذات او نیست
۱۱۳	خداوند پذیرنده اعراض و صور نیست
۱۱۴	خداوند دارای الم و لذت نیست
۱۱۶	نفی اتحاد

باب سوم - افعال الهی

۱۲۸	اشکالات وارد بر معتزله
۱۳۱	ما در افعالمان اختیار داریم

۱۳۱	لا جبر و لا تفویض
۱۳۷	حسن و قبح عقلی
۱۴۱	فروغات حسن و قبح عقلی
۱۴۵	اهمیت و کاربرد قاعده حسن و قبح عقلی
۱۴۹	ضرورت تکلیف و حسن آن
۱۵۳	لطف در لغت و اصطلاح
۱۵۸	براهین قاعده لطف
۱۷۲	عوض و ثواب
۱۷۷	کیفیت صدور ممکنات

باب چهارم - نبوت و ملحقات آن از قبیل امامت و غیره

قسم اول

۱۹۷	تعریف نبی و راه شناخت آن
۲۰۰	شرح برخی قیود معجزه
۲۰۰	امثله برای خارق عادت
۲۰۴	آراء درباره عصمت انبیاء
۲۱۰	راه حکماء در اثبات نبوت
۲۱۱	ضرورت بعثت انبیاء
۲۱۶	ضرورت نبوت در کلام حکما
۲۱۸	نقد برهان

قسم دوم

۲۳۴	 اعتقادات غلات
۲۳۶	 نهی از غلو و نکوهش آن در قرآن و حدیث
۲۴۰	 فرقه‌های غلات
۲۴۱	 امامت در نزد اسماعیلیه
۲۴۶	 مذهب امامیه در امامت
۲۵۱	 مذهب زیدیه درباره امامت
۲۶۲	 مذهب اهل سنت در امامت

باب پنجم - وعدو وعیدو ملحقات آن

۲۶۸	 وعدو وعیدو ملحقات آن
۲۷۰	 براهین قائلین به امتناع اعاده
۲۷۷	 آراء پیرامون حقیقت ایمان
۲۷۸	 اقسام گناهان و حکم مرتکب گناه کبیره
۲۸۳	 احباط و موازنه
۲۸۵	 ثواب و عقاب روقی

مقدمه:

حکیم، فیلسوف و متکلم گرانسبگ خواجه نصرالدین طوسی در عرصه‌های گوناگون از قبیل فلسفه، اخلاق، کلام، منطق، ریاضیات و علوم دیگر از اعجوبه‌های روزگار است که می‌توان گفت از دانشمندان کم نظیر است که توانسته جامع بسیاری از دانش‌ها و بلکه صاحب نظر و رأی صائب باشد او علم کلام را صبغه فلسفی بخشید و فلسفه او تقلیدی و انتقال محض از گذشتگان نبود بلکه آراء بزرگانی چون حکیم ابن سینا را به صورت اجتهادی باز خوانی نمود و آنجا که کلام را به نمایش می‌گذاشت از فلسفه بهره‌های عقلانی فراوانی می‌برد از مهمترین کتب کلامی او می‌توان تجرید العقاید را نام برد که حواشی و شروح بسیاری بر آن نگارش یافته است و کتاب ارزشمند دیگر او در زمینه علم کلام که موجز است کتاب «قواعد العقاید» می‌باشد. این کتاب حاوی نکته‌ها و فوائد فراوان و محکم و متقن است و بر خود لازم دیدم علاوه بر ترجمه ساده و گویا، برخی از نکته‌ها را صید کنم و در معرض دید ارباب عقول و صاحبان اندیشه بگذارم و نام آن را «لباب الفوائد فی شرح قواعد العقاید» گذاشتم به امید آنکه دانش پژوهان از آن بهره ببرند و این حقیر را در مظان استجاب دعا فراموش نفرمایند گرچه یقیناً ضعف‌ها و معایب فراوانی هم وجود دارد.

والسلام علی من تبع الهدی

۱۳۹۲/۲/۳